

EMTA raamatukogu tegevus 2021. aastal

2021. aastal täienes raamatukogu fond 2889 eksemplari võrra: 699 raamatut, 1938 nooti, 84 teadustööd, 131 auvist ja 37 perioodilise väljaande aastakäiku.

2022. aasta alguse seisuga on fondi suurus 193 893 eksemplari: 44 533 raamatut, 113 127 nooti, 3163 teadustööd, 28 091 helisalvestist (sh 17 497 CDd), 3586 videosalvestist (sh 2823 DVDd) ja perioodikaväljaanded. Peale selle on EMTA arvutivõrgus võimalik kasutada enam kui 20 muusika- ja teatralast andmebaasi.

Aasta jooksul lisas EMTA raamatukogu Eesti raamatukogude e-kataloogi ESTER 1776 bibliograafilist kirjet ja 3353 eksemplarikirjet. Seisuga 1. jaanuar 2022 oli raamatukogu fondist umbes 87% (169 420 kirjet) kataloogitud ESTERisse. Eesti artiklite andmebaasi ISE (Index Scriptorum Estoniae) täiendati 113 kirjega, rahvusvahelisse muusikakirjanduse andmebaasi RILM (Répertoire international de littérature musicale) lisati 17 kirjet koos ingliskeelsete abstraktidega ning vokaalteoste eestikeelsete tõlgete andmebaasi Loreta sisestati 124 uut lauluteksti.

Ka sel aastal varjutas meie tegevusi võitlus COVID-19 viirusega. 11. märtsist 30. aprillini olime avatud lühendatud aegadel, kuid päris suletud me sel kevadel enam ei olnud. Endiselt pakkusime lugejatele ka kontaktivabasid raamatukoguteenuseid. Tänu IT-osakonnale saime korralikult toimima EMTA litsentsiandmebaaside kaugkasutamiseks mõeldud VPN-ühenduse tudengitele ja töötajatele. Olulisematest andmebaasikatsetustest võiks esile tuua veebruaris toimunud suure diginootide raamatukogu „nkoda” testkasutuse, mille käigus sai oma nutiseadmes tutvuda tuhandete nootidega maailma juhtivatelt muusikakirjastustelt. Eelnenud aasta koos viirusega oli rikastunud ka mäluasutuste kogemustepagasit virtuaalkeskondade kasutamise vallas ning nüüd korraldasid raamatukogud arvukalt videokonverentse, veebiseminare, veebipõhiseid koolitusi jms, mistõttu sai neist sündmustest palju rohkem inimesi osa võtta.

Möödunud aastal kinnitas raamatukogu nõuandev kogu meie arengukava aastateks 2021–2025. Arengukava täitmise esimesel aastal keskendusime tegevustele, mis on seotud teenuste ning õpi- ja töökeskkonna parendamise eesmärkidega. Arvutiklassi ümberkujundamise käigus vähendasime arvutitöökohtadele kuuluvat ala ning tellisime uued riulid, kuhu paigutasime EMTA üliõpilastööd ja kunstialase kirjanduse.

Koostöös ELNET Konsortsiumiga valmis Konsortsiumi andmekogude kohaldamine vaegnägijatele. Oktoobrikuust alates on e-kataloogis ESTER ja andmebaasis ISE võimalik rakendada vaegnägijatele mõeldud kuvamisfunktsiooni. Vaegnägija vaate saab aktiveerida vajutades kataloogi päises olevale silmaikoonile. Kasutajal on võimalik suurendada kuvatavat teksti/pilti ning muuta selle kontrastsust. Lahenduse eesmärk on parandada digitaalset ligipääsetavust, muutes nii ESTERis kui ISEs navigeerimise vähenenud nägemisvõimega isikute jaoks senisest mugavamaks.

Alustati ettevalmistustega raamatukogu arhiivkogu digiteerimiseks. 2018. aastal valmis Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös projekti „Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023“

tegevuskava, mille elluviimise käigus kavatakse 2023. aastaks teha digitaalselt kättesaadavaks kolmandik meie mäluasutustes olevast kultuuripärandist. Kultuuripärandi digiteerimise tegevuskava peamine eesmärk on kriitilise massi kultuuripärandi ressursisäästlik digiteerimine, ühtselt säilitamine ja avalikult kättesaadavaks tegemine. Tegevuskava peavastutaja on Kultuuriministeerium ja üks alamprojektide elluviija on Tartu Ülikool. 2020. aastal saatis Tartu Ülikooli raamatukogu teistele teadusraamatukogudele üleskutse ühineda nende projektiga. 2021. aasta veebruaris sõlmitigi EMTA raamatukogu ja Tartu Ülikooli raamatukogu vahel leping, mille kohaselt andsime nõusoleku osaleda meie arhiivis olevate käsikirjaliste teadustöödega koordineeritud trükisepärandi digiteerimise jätkuprojektis „Eesti teadus- ja õppekirjandus”. Samas ettevõtmises osaleb ka Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu. Aasta lõpul valmistasime digiteerimise rahastajale Euroopa Regionaalarengu Fondile ette teavikute nõuetekohased nimekirjad ning taotlesime Eesti ISBN Agentuurilt elektroonilistele reproduktsioonidele rahvusvahelised standardnumbrid. Edasised tööd – digifailide lisamine EMTA repositooriumisse, kataloogikirjete täiendamine veebilinkidega nii integreeritud raamatukogusüsteemis Sierra kui repositooriumis jms – jäävad juba järgmisse aastasse. Siis saab anda kogu projektist ka põhjalikuma ülevaate.

Märtsis valiti raamatukogu spetsialist Urve Leemets Eesti märksõnastiku muusikatoimetajaks. Eesti märksõnastikku kasutavad kõik Eesti raamatukogud. See on kõiki peamisi ainevaldkondi hõlmav tesauruse struktuuriga märksõnastik raamatute, perioodikaväljaannete, artiklite, nootide, helisalvestiste, kaartide jm teavikute eestikeelseks märksõnastamiseks ja infootsinguks. Lisaks täiendasid Kristi Sarapuu ja Urve Leemets raamatukogude ühiskataloogi enam kui kahe tuhande muusikaga seotud isikute nimenormikirjega. See töö tekkis seoses lähiaastatel toimuva üleminekuga uuele kataloogimisstandardile RDA (Resource Description and Access). Ilvi Rauna jätkas tööd Eesti Rahvusraamatukogu arendusprojekti “Raamatud liikuma” tööühendas. Projekti testkatsetus algab aprillis 2022.

Raamatukogu on muutunud ka atraktiivseks õpirände sihtkohaks Erasmuse programmis osalevate kõrgkoolide töötajatele. Keeruliste reisingimuste tõttu jäi sel aastal mitu inimest saabumata, kuid siiski saime novembris olla abiks uurimistöö tegemisel muusikateadlasele Rumeeniast (Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj Napoca), kes viibis siin Erasmuse programmi vahendusel nädal aega.

Panustasime ka kahe EMTAle olulise mittetulundusühingu sünnipäeva tähistamise – Eesti Muusikakogude Ühendus 30 ja ELNET Konsortsium 25. Mõlemad sündmused leidsid põhjalikku kajastamist ajakirjas „Raamatukogu”.

Meie fond täienes muuhulgas ka kahe väga olulise 2021. aastal meie hulgast lahkunud muusikategelase materjalidega. Augustis jõudis siia EMTA kauaaegse töötaja ja raamatukogusse alati väga toetavalt suhtunud Andres Punga raamatukogu. See sisaldas väärtuslikke raamatuid eeskätt muusikateooria ja -analüüsi vallast, kuid ka väga hästi hoitud teatmeteoseid ja noote. Teise suure annetuse toimetaskid meie juurde Monika Topmani, kes samuti aastakümneid EMTAs töötanud, lähedased. Selles leidis samuti kultuurilooliselt väga huvitavaid materjale, näiteks violamängijast vend Jaak Topmanile või vanaisa August Topmanile kuulunud noote (sh mõned 1930. aastatel konservatooriumis tegutsenud ühingu Collegium Musicum templiga!). Lisaks tegid meile kingitusi veel Andres Uibo, Heli Ernits, Heiki Mätlik jpt.

Osavõtt koolitustest, konverentsidest, seminaridest

EMTA koolitusnädal "Arenev akadeemia":

Maret Mursa Tormis: "Sissejuhatus Alexanderi tehnikasse" – Mary Tedre, Ilvi Rauna 19.01.2021.

Psühholoog Elina Kivinukk: "Kuidas anda ja saada tagasisidet (ja mitte vastu näppe)?" – Mary Tedre 20.01.2021

Keeletoimetaja Merit Lassmann: "Meie igapäevane emakeel" – Mary Tedre 21.01.2021

Päivi Arjas (Sibelius-Akatemia): „Performance coaching for musicians – what it is and what it can be" – Maarja Leemet 22.01.2021

Raul Rebane: „Hirmust eduni. Kuidas luua oma lugu ja saavutada konkurentsieelis?" – Maarja Leemet, Mare Bubõr, Urve Leemets, Tiiu Välja 22.01.2021

ELNETi uuendatud avakogujuhi tarkvara virtuaalkoolitus (Zoom, koolitaja Siim Liivand, Tallinna Tehnikaülikool) 1.03.2021 – Kristi Sarapuu

Eesti Rahvusraamatukogu virtuaalne emakeelepäeva konverents "Eesti keele elujõust" – Tiiu Välja, Mary Tedre, Mare Bubõr 12.03.2021

XXIII mäluasutuste talveseminar "Aasta viirusega – mida me õppisime": virtuaalseminar (Worksup, Tartu Ülikooli raamatukogu) – Ilvi Rauna, Mare Bubõr, Kristi Sarapuu, Mary Tedre, Eli Lend, Tiiu Välja 16.03.2021

Eesti Rahvusraamatukogu infoseminar "Üleriigilise mõjuga arendusprojektid I" (Webex) – Mary Tedre, Kristi Sarapuu, Eli Lend 31.03.2021

Eesti Rahvusraamatukogu ja Eesti Hoiuraamatukogu säilitusalane veebiseminar "Raamatu teekond: loogeldes loojangu poole" (Slido) – Mary Tedre, Ilvi Rauna 6.05.2021

Tartu Ülikooli raamatukogu ja DataCite Eesti veebiseminar "Teaduskommunikatsioon Avatud Teaduse võtmes" – Ilvi Rauna 13.05.2021

Eesti Rahvusraamatukogu veebiseminar "Tulevik on T-kujuline: Töö ja kompetentsid 21. sajandi raamatukogus" – Mary Tedre 27.05.2021

Eesti Rahvusraamatukogu infoseminar "Üleriigilise mõjuga arendusprojektid II" (Webex) – Mary Tedre 9.06.2021

Eesti IUG 2021 I osa (Webex, Eesti Rahvusraamatukogu) – Urve Leemets, Kristi Sarapuu, Mary Tedre 14.06.2021

LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) Online aastakonverents (Zoom, University of Belgrade) – Ilvi Rauna 23.–25.06.2021

IAML (International Association of Music Libraries, Archives, and Documentation Centres) Online aastakongress (Zoom) – Ilvi Rauna 26.–30.07.2021

Eesti IUG II osa Vana-Veski puhkekeskus, Järvamaa – Kristi Sarapuu 27.–28.09.2021

Eesti Rahvusraamatukogu infoseminar „Üleriigilise mõjuga arendusprojektid III”
(Webex) – Mary Tedre 29.09.2021

Eesti Teadusagentuuri veebiseminar teadusandmete haldamisest „Euroopa horisondis“
ja laiemalt – Ilvi Rauna 7.10.2021

Seminar „Eesti Muusikakogude Ühendus 30” Eesti Rahvusraamatukogus – Eli Lend,
Urve Leemets, Ilvi Rauna, Kristi Sarapuu, Leelo Kadarvik, Mare Bubõr, Tiiu Välja
8.10.2021

Digimälu veebiseminar “Digimälu 2021: AI – loome targemat kultuuripärandit?”
(Slido, Eesti Rahvusraamatukogu) – Mary Tedre 21.10.2021

Tartu Ülikooli veebipõhine täienduskursus P1RT.TK.001 “Infopädevus” – Anita
Maasalu 25.10.– 21.11.2021

Tartu Ülikooli raamatukogu XVII kirjepäev (Zoom) – Kristi Sarapuu, Mary Tedre,
Leelo Kadarvik, Tiiu Välja, Urve Leemets 29.11.2021

Eesti Rahvusraamatukogu infoseminar "Üleriigilise mõjuga arendusprojektid 2019–
2024" (Webex) – Mary Tedre 8.12.2021